

ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อ
จังหวัดบึงกาฬ ในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข
กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS AFFECTING EFFECTIVENESS OF
BUENGKAN PROVINCIAL COMMUNICABLE DISEASES COMMITTEE IN PUBLIC HEALTH
EMERGENCY MANAGMENT CASE OF CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19)
OUTBREAK

(Received: July 25,2023 ; Revised: August 5,2023 ; Accepted: August 6,2023)

กฤษณพงษ์ ชุมพล¹ ไพศาล ไกรรัตน์² สิริรัตน์ รัตนานพวงศ์³
Kidsanapong Chumpol¹ Paisan Krairat² Sirirat Rattananupong³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสร้างตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ ในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงปริมาณรวมถึงการนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทการดำเนินงานบริหารสถานการณ์โรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารจัดการโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา วิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การสร้างตัวแบบเชิงสมมติฐาน ของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการโรคติดต่อ ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ขั้นตอนที่ 4 การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เชิงนโยบายของผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด อำเภอบึงกาฬ และตำบล และผู้ปฏิบัติงานด้านการควบคุมป้องกันโรค กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 370 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สมรรถนะบุคลากร การบูรณาการทำงาน การมีส่วนร่วม และประสิทธิภาพการดำเนินงาน และผลจากการตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบกับข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ พบว่าควรเสริมสร้างแนวคิด หลักการ และวิธีการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ รวมถึงการสร้างจิตสำนึก การสร้างวิสัยทัศน์ การวางแผน การทำงานเป็นทีม การใช้เครื่องมือทางการจัดการ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการมีความสัมพันธ์ ที่ดีระหว่างผู้บริหารและปฏิบัติ เป็นต้น

คำสำคัญ : ตัวแบบ, คณะกรรมการโรคติดต่อ, การบริหารจัดการ

¹ นายแพทย์ ระดับชำนาญการพิเศษ โรงพยาบาลศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ

² นักวิชาการสาธารณสุข ระดับชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบึงกาฬ

³ เจ้าพนักงานสาธารณสุข ระดับชำนาญงาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบึงกาฬ

ABSTRACT

The purpose of this research is to study and establish causal relationships among factors affecting the effectiveness of communicable diseases committee Buengkan province in public health emergency managing case of corona virus disease 2019 (COVID-19) outbreak. It also checks the consistency between models created with quantitative data and predicts the power of prediction and propose of policy recommendations for the of Implementation development of the Buengkan Provincial Communicable Disease Committee. The research is divided into 4 stages. Step 1: Study the general context to find the success factors in management of Buengkan province communicable diseases committee. Researchers use qualitative research methodology. The data collection and content analysis. Step 2: Creating the hypothesis of causal relationship of factors affecting the effectiveness of management of Buengkan province communicable diseases committee. Step 3: Check the consistency between model of the causal relationship with the quantitative data. Quantitative research methods were used to analyze the relationships between linear structures using computer program. Step 4: The policy recommendation and suggestions from experts and representatives. Samples for data collection were: Communicable diseases committee of province, district, sub-district and Disease Control Workers. The samples were selected from 370 random samples. Data were analyzed by computer program for frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Linear Algebra Analysis with computer program.

Result : Factors that affect the success of management of Buengkan province communicable diseases committee are 5 factors, transformational leadership, competency, integration, participation And effectiveness. The model's consistency found that consistent with the quantitative data and policy recommendations for Buengkan province communicable diseases committee are concepts, principles and methods should be developed to increase management efficiency Including creating awareness, vision building, planning, teamwork, using of management tools, effective communication and good relationship between executives and operators.

Keyword : Model, communicable diseases committee, management

บทนำ

สุขภาพของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประเทศไทย จึงได้กำหนดในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ระบุสิทธิ และหน้าที่ของรัฐและประชาชนตามมาตรา 55 ไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการ สาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชน มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค¹

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีการระบาดในสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่ เดือนธันวาคม 2562 เป็นต้นมา โดยเริ่มจากเมือง

อู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ทำให้พบผู้ป่วยยืนยันทั่วโลก มากกว่า 283,858,755 ราย และเสียชีวิต 5,445,958 ราย (31 ธันวาคม 2564) การติดต่อ ผ่านทางการไอ จาม สัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่ง ของของคณและสัตว์ ที่อาจเป็นแหล่งรังโรค องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทาง สาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern :PHEIC) และแนะนำทุกประเทศให้เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคให้ทันต่อสถานการณ์²

ฉะนั้นการรับมือกับภัยพิบัติหรือการจัดการภาวะฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งสามารถลดความสูญเสีย ทั้งชีวิตและทรัพย์สินได้ ประเทศไทยมีการออกพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 และมีการออกฉบับใหม่เพื่อให้ทันกับสถานการณ์โรคที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครอง ป้องกันประชาชนจากโรคติดต่อและควบคุม ระงับโรคติดต่อไม่ให้ระบาดเป็นวงกว้างหรือทำให้หายไปเร็วที่สุด โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด และคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร ในส่วนของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานและมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการโดยมีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ 1.ดำเนินการตามนโยบาย ระบบ และแนวทางปฏิบัติในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อที่คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติกำหนด 2.จัดทำแผนปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อ ที่ต้องเฝ้าระวังหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่จังหวัด 3.รายงานสถานการณ์โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุที่อาจเป็นโรคระบาดซึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดต่ออธิบดีกรมควบคุมโรค 4.สนับสนุนส่งเสริมติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด แล้วรายงานต่อคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ 5.แต่งตั้งคณะทำงานประจำช่องทางเข้าออกตามมาตรา 23 ในกรณีที่จังหวัดนั้นมีด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ 6.เรียกให้บุคคลใดๆ มาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นหรือจัดให้ส่งข้อมูลหรือเอกสารใดๆ ที่จำเป็นหรือขอคิดเห็นมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา 7.ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อตามที่

คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัด นอกจากนี้ยังต้องมีการดำเนินงานตามนโยบาย การวางระบบ และแนวทางปฏิบัติในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อที่กฎหมายกำหนด การจัดระบบการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์ และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน ใช้เป็นเครื่องมือในการนำมาใช้เพื่อรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ซึ่งสอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข³ จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาประเทศไทยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ครอบคลุมครบทุกจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งทุกจังหวัดให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายเป็นอย่างดี เห็นควรให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดกลไกอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

จังหวัดบึงกาฬ เป็นจังหวัดขนาดเล็กมีพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 8 อำเภอ 53 ตำบล 619 หมู่บ้าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดบึงกาฬ เป็นประธาน และมีปลัดจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานควบคุมโรคติดต่อ (สคร.) ที่ 8 จังหวัดอุดรธานี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบึงกาฬ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน สาธารณสุขอำเภอ ผู้ดำเนินการสถานพยาบาล เป็นกรรมการ โดยมีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดบึงกาฬ เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ คือ 1. ดำเนินตามนโยบาย ระบบ และแนวทางปฏิบัติ ในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด 2.จัดทำแผนปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดในเขต

พื้นที่จังหวัด 3.รายงานสถานการณ์โรคติดต่อหรือโรค ที่ยังไม่ทราบสาเหตุที่อาจเป็นโรคระบาดซึ่งเกิดขึ้นในเขตพื้นที่จังหวัดต่ออธิบดี 4.สนับสนุนส่งเสริม ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด แล้วรายงานต่อคณะกรรมการ 5.แต่งตั้งคณะทำงานประจำช่องทางเข้าออกตามมาตรา 23 ในกรณีที่จังหวัดนั้น มีด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ 6. เรียกให้บุคคลใดๆ มาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น หรือให้จัดส่งข้อมูลหรือเอกสารใดๆ ที่จำเป็นหรือข้อคิดเห็นมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา 7.ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการควบคุมโรคติดต่อ ที่คณะกรรมการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย หรือตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ แต่ในสถานการณ์การระบาดโรคไวรัสโคโรนา (COVID-19) ซึ่งมีผลกระทบในวงกว้างอย่างมาก จังหวัดบึงกาฬ มีการระดมทรัพยากรที่มีในพื้นที่ทั้งจากหน่วยงานในระดับจังหวัด ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาสังคม รวมถึงการจัดกระบวนการในการควบคุม ป้องกัน การระบาดของโรค โดยกระบวนการจัดการจะมีการแต่งตั้งศูนย์การประสานงานด้านการบริหารจัดการภาพรวม ในระดับจังหวัด โดยมีสำนักงานจังหวัดบึงกาฬ เป็นผู้ประสานหลัก และศูนย์การประสานงาน ด้านการจัดหาและใช้งบประมาณโดยมีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหลัก ในส่วนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีการแต่งตั้งศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุขจังหวัดบึงกาฬกรณีการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยกำหนดให้มีกลุ่มภารกิจต่างๆ ดังนี้ 1.ผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incidence Commander) โดยเป็นผู้บัญชาการในศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุขจังหวัดบึงกาฬ กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการบัญชาการเหตุการณ์ 2.กลุ่มภารกิจประสานงาน (Liaison)

มีการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกองค์กร 3.กลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์และวิชาการ (STAG) เป็นผู้กำหนดมาตรการ เป้าหมายในการดำเนินการในภาวะฉุกเฉินแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ 4.กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์ (SAT) ในการติดตาม เฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ และประเมินความเสี่ยงของเหตุการณ์ 5.กลุ่มภารกิจด้านความปลอดภัย (Safety officer) จะวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น มีการกำหนดอุปกรณ์ป้องกันตัว (PPE) ทั้งส่วนบุคคลและรายกลุ่มภารกิจ 6.กลุ่มภารกิจปฏิบัติการ (Operation) จะมีทีมประกอบด้วยทีมปฏิบัติการด้านการแพทย์ โดยประเมินความต้องการทีมปฏิบัติการทางด้านการแพทย์ในการเข้าให้การช่วยเหลือทันต่อสถานการณ์ การประสานงานและจัดระบบปฏิบัติการภาคสนามในการสภาวะการณ์ฉุกเฉิน และทีมปฏิบัติการสอบสวนโรคและควบคุมโรคในพื้นที่ 8.กลุ่มภารกิจ สื่อ สาร ความ เสี่ยง (Risk Communication) มีหน้าที่เฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ทุกช่องทาง และประเมินการรับรู้ของสาธารณะ มีการจัดทำแผนการสื่อสารความเสี่ยงและตอบโต้ ที่เหมาะสมและรวดเร็ว 9.กลุ่มภารกิจสำรองเวชภัณฑ์และส่งกำลังบำรุง (Stockpiling and Logistic) มีการจัดทำแผนการสรรหา สำรองเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ทางการแพทย์ ตลอดจนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 10.กลุ่มภารกิจการเงินและงบประมาณ ในการวางแผนงบประมาณของศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุขจังหวัดบึงกาฬ 11.กลุ่มภารกิจกฎหมาย 12.กลุ่มภารกิจช่องทางเข้าออกประเทศ (Point of Entry) ด้านควบคุมโรค มีการคัดกรองรวมถึงการกักกันผู้เดินทางที่มาจากพื้นที่เสี่ยงและผู้เดินทาง ขาเข้า ผู้เดินทางขาออก และผู้เดินทางเข้าเกณฑ์การสอบสวนโรค 13.กลุ่มภารกิจกำลังคน (Human Resources) มีหน้าที่ในการ

จัดทำฐานข้อมูลกำลังคนในการสนับสนุนภารกิจในการป้องกันควบคุมโรค

จากการดำเนินงานจังหวัดบึงกาฬมีการนำแผนและนโยบายจากระดับประเทศ กำหนดเป็นนโยบายระดับจังหวัด ถ่ายทอดสู่ระดับอำเภอ ตำบล และชุมชน แต่พอถึงในระดับปฏิบัติการนโยบายต่างๆ ก็จะถูกปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการให้ได้มีคุณภาพ และมีการมีวางแผนจัดเตรียมการล่วงหน้า โดยแต่ละฝ่ายจะทำงานร่วมกัน การคัดกรองและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่สถานพยาบาลและชุมชน ถือเป็นหัวใจสำคัญในการลดการระบาดของโรคโควิด-19 มีอำเภอพื้นที่หน้าด่านตั้งจุดคัดกรองผู้เดินทางเข้าจังหวัด มีด่านคัดกรองชุมชน การดูแลรักษาผู้ป่วยและป้องกันการติดเชื้อ ความร่วมมือภาคีเครือข่ายและเอกชน การมีส่วนร่วมมีการบริหารจัดการข้อมูลและการสื่อสารความเสี่ยง การเฝ้าระวังการควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 มีการใช้มาตรการทางกฎหมายการเฝ้าระวังการควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานก็ยังมีปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ขาดแคลนอุปกรณ์ในการทำงาน ปัญหาด้านงบประมาณ เรื่องเตียงในการรองรับผู้ป่วย เนื่องจากมีผู้ป่วยจำนวนมากทำให้เตียงในการรักษาไม่เพียงพอแต่ทั้งนี้ ก็มีการแก้ปัญหาตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น การประยุกต์ใช้อุปกรณ์เพื่อบรรเทาสถานการณ์ให้ผ่านพ้นไปได้ ในส่วนปัญหาการขาดแคลนเตียงในโรงพยาบาล ที่ไม่สามารถรองรับผู้ป่วยได้ ในช่วงที่สถานการณ์ระดับประเทศ เรียกว่า สถานการณ์ “ฝังแตกร้าง” ก็มีการจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม หรือ ศูนย์พักคอย จนกระทั่งถึงการดูแลรักษาตัวเองที่บ้าน รวมทั้งมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชนตลอดจนประชาชน จึงทำให้จังหวัดบึงกาฬสามารถผ่านพ้นสถานการณ์ที่ยากลำบากมาได้ แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จได้อย่างชัดเจนและยัง

ไม่มีการประเมินการดำเนินงานในภาพรวมของจังหวัดที่จะนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ จึงนำไปสู่การศึกษาตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งจะทำให้ทราบถึงอิทธิพลของปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้นำไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททั่วไปในการดำเนินงานของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
2. เพื่อศึกษาและสร้างตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัส โคโรนา 2019 (COVID-19)
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงปริมาณและหาอำนาจในการทำนายประสิทธิภาพดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
4. เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Method) โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

1.1 ศึกษาบริบทของการดำเนินงานและบริหารจัดการของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ และปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Indept Interview) การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus group discussion) จำนวน 4 กลุ่ม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive selection) และการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการโรคติดต่อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล นำไปสู่การสร้างตัวแบบฯ

1.2 ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด กับข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.3 การให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9

คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive selection) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการศึกษาเป็นคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬและคณะกรรมการหรือคณะทำงานในระดับอำเภอ ตำบล จำนวน 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอศรีวิไล อำเภอป่งคล้า อำเภอพรเจริญ อำเภอบึงโขงหลง อำเภอเซกา อำเภอโซ่พิสัย และอำเภอปากคาด และในระดับตำบล รวมจำนวน 57 ตำบล

3. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ คณะกรรมการโรคติดต่อระดับอำเภอ และระดับตำบล

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ ในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) โดยกำหนดขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาบริบททั่วไปและปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ เพื่อนำมาศึกษาหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จ โดยเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) จำนวน 10 คน

และการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากขั้นตอน 1 มาสร้างตัวแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ

3. ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบกับข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การสร้างเครื่องมือ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จรวมถึงข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามมาสร้างแบบสอบถาม

3.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน นำไปหาค่า IOC รายข้อและคัดเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งผ่านเกณฑ์ทั้งหมด (จำนวน 40 ข้อ) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับในคณะกรรมการโรคติดต่อในพื้นที่ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน หาค่าความเที่ยงของแบบประเมิน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.91

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ในการตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบกับข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้จากการสุ่มแบบอย่างง่าย (simple random sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- กำหนดขนาดตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล โดยกำหนดตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล 20 คน เป็นอย่างน้อยต่อตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร (Schumaker and Lomax, 1996)⁴ ซึ่งมีทั้งหมด 17 ตัวแปรรวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 374 คน เก็บข้อมูลได้จำนวน 370 คน (ร้อยละ 98.93)

- ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบกับข้อมูลเชิงปริมาณ และมีปรับตัวแบบกรณีที่ผลการตรวจสอบไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายบริบททั่วไปของพื้นที่ศึกษา กระบวนการดำเนินงานรวมถึงปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ

- การวิเคราะห์ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรที่สังเกตได้ โดยใช้ความถี่ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- การวิเคราะห์ตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงของตัวแบบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. ทำการตรวจสอบความกลมกลืนของตัวแบบเชิงสมมติฐานที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวัดดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (The Comparative Fit Index) ดัชนีวัดความกลมกลืนของคัคเกอร์-ลิวอิส (Tucker-Lewis Index)

3. ผู้วิจัยทำการปรับตัวแบบ (Model Adjustment) ในกรณีที่ตัวแบบเชิงสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ โดยทำการตรวจสอบผลการประมาณค่าพารามิเตอร์แต่ละตัว และจะหยุดปรับตัวแบบเมื่อพบว่าค่า สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่ามากกว่า .05

4. การให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะเชิงนโยบายของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาบริบททั่วไปของการดำเนินงานของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโรคติดต่อกรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า จังหวัดบึงกาฬได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 โดยใช้กลไกตามบทบาทหน้าที่คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมป้องกันโรค และสกัดกั้นการแพร่ระบาดของโรคซึ่งใช้ประกาศคณะกรรมการโรคติดต่อ ประกาศจังหวัดบึงกาฬ และคำสั่งจังหวัดบึงกาฬ เพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่จะต้องดำเนินการตามมาตรการและข้อกำหนด เพื่อป้องกันควบคุมโรคไม่ให้ระบาดภายในจังหวัด รวมถึงการปฏิบัติตัวของประชาชนที่ทำให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน ทั้งในฝ่ายสาธารณสุข ฝ่ายปกครอง รวมถึงฝ่ายความมั่นคง ดำเนินการต่อเนื่อง ครอบคลุมในทุกหน่วยงาน และองค์กร ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ก่อนการพบผู้ป่วยในพื้นที่ จนทำให้สถานการณ์ผ่อนคลายลงส่งผลให้จังหวัด บึงกาฬ เป็นจังหวัดที่พบผู้ป่วยในช่วงสุดท้ายของประเทศไทย และพบผู้ป่วยน้อยที่สุดและเป็นลำดับท้ายๆ ของประเทศ สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เป็นตัวแปรสาเหตุ และตัวแปรผล สามารถนำมาสร้างเป็นแบบเชิงสมมติฐานฯ ดังภาพประกอบที่ 1

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ พบว่า ผลการวิเคราะห์ตัวแบบเชิงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 734.895 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 113 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.000 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.895 ดัชนีวัดความกลมกลืนของคัลเลอร์-ลิวอิส (TLI) มีค่าเท่ากับ 0.874 ค่าดัชนีรากกำลังสองของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.122 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของค่าประมาณพารามิเตอร์ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.117 และค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) หาดด้วยองศาอิสระ(df) มีค่าเท่ากับ 6.503 ดังนั้นจึงได้มีการปรับตัวแบบ โดยผู้วิจัยพิจารณาจากดัชนีปรับตัวแบบ (Model Modification Indices) ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬมีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ ตามรายละเอียดในตารางที่ 1

3. การวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมในโมเดลสมการโครงสร้างตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพล พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ ขนาดอิทธิพลที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TLD) มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อปัจจัยด้านการบูรณาการ (ITG) มีค่าเท่ากับ 0.992 รองลงมาเป็นปัจจัยด้านสมรรถนะบุคลากร (COM) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (PAR) มีค่าเท่ากับ 0.916 และ

0.871 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมส่งผลต่อประสิทธิผลต่อการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ ขนาดอิทธิพลที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TLD) มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดผ่านปัจจัยด้านการบูรณาการ (ITG) มีค่าเท่ากับ 0.708 รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (PAR) และปัจจัยด้านสมรรถนะบุคลากร

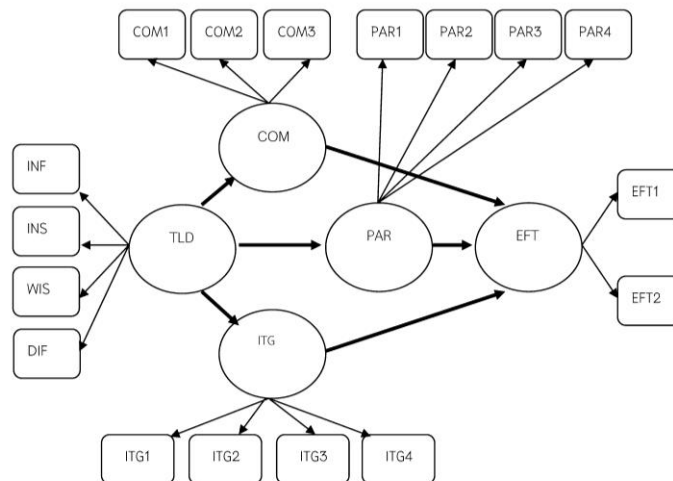
(COM) มีค่าเท่ากับ 0.080 และ 0.011 ตามลำดับ อิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ ขนาดอิทธิพลรวมที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีค่าเท่ากับ 0.799 ตามรายละเอียด ในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

องค์ประกอบโมเดลการวัด	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			
	น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน(β)	SE	t	R ²
1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TLD)				
- การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (INF)	0.606	0.035	17.262	0.367
- การสร้างแรงบันดาลใจ (INS)	0.569	0.037	15.239	0.324
- การกระตุ้นการใช้ปัญญา (WIS)	0.680	0.030	22.418	0.462
- การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (DIF)	0.738	0.026	28.720	0.545
2. สมรรถนะบุคลากร (COM)				
- ด้านความรู้ความเข้าใจในงาน (COM1)	0.777	0.026	30.239	0.604
- ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน (COM2)	0.776	0.026	20.659	0.602
- ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (COM3)	0.688	0.031	21.940	0.473
3. การบูรณาการ (ITG)				
- ด้านการสร้างกระบวนการทำงาน (ITG1)	0.770	0.023	33.133	0.593
- ด้านกระบวนการแปลงยุทธศาสตร์ (ITG2)	0.686	0.029	23.252	0.470
- ด้านการสร้างระบบบริหารจัดการ (ITG3)	0.909	0.012	76.565	0.826
- ด้านการสร้างระบบติดตามประเมินผล (ITG4)	0.899	0.012	72.204	0.809
4. การมีส่วนร่วมองค์การ (PAR)				
- การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (PAR1)	0.920	0.011	84.718	0.847
- การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (PAR2)	0.851	0.018	47.738	0.724
- การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PAR3)	0.904	0.012	75.033	0.818
- การมีส่วนร่วมในการใช้และได้รับประโยชน์ (PAR4)	0.885	0.014	65.339	0.784
5. ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (EFT)				
- ด้านการจัดกระบวนการภายใน (EFT1)	0.926	0.016	57.150	0.858
- ด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน (EFT2)	0.869	0.019	46.569	0.756

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$\chi^2 = 114.766$, Df = 93 , $\chi^2/df = 1.234$, P-value= 0.062, RMSEA= 0.025, SRMR= 0.020, CFI= 0.996, TLI= 0.995

รหัส

TLD: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	COM:สมรรถนะบุคลากร	ITG:การบูรณาการ	PAR:การมีส่วนร่วม	EFT:ประสิทธิภาพ
INF:การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	COM1:ความรู้ความเข้าใจในงาน	ITG1:การสร้างกระบวนการทำงาน	PAR1:การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	EFT1:การจัดกระบวนการภายใน
INS:การสร้างแรงบันดาลใจ	COM2:ทักษะในการปฏิบัติ	ITG2:กระบวนการแปลงยุทธศาสตร์	PAR2:การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	EFT2: : ผลลัพธ์การดำเนินงาน
WIS:การกระตุ้นการใช้ปัญญา	COM3:คุณลักษณะส่วนบุคคล	ITG3:การสร้างระบบบริหารจัดการ	PAR3:การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	
DIF:การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล		ITG4:การสร้างระบบติดตามประเมินผล	PAR4:การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์	

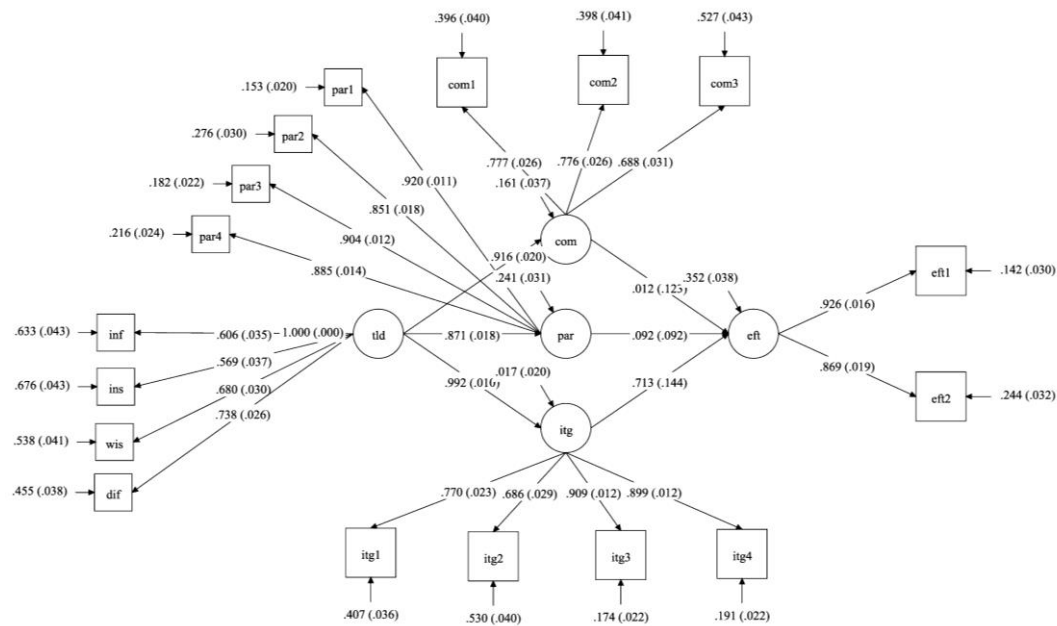
ภาพประกอบที่ 1 ร่างตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน ด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ตารางที่ 2 ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมในโมเดลสมการโครงสร้างตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ ในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ตัวแปรพยากรณ์	อิทธิพลทางตรง(DE)			อิทธิพลทางอ้อมผ่าน(IE)			อิทธิพลรวม(TE)
	COM	PAR	ITG	COM	PAR	ITG	
TLD	0.916*	0.871*	0.992*	0.011*	0.080*	0.708*	0.799*
COM	-	-	-	-	-	-	-
PAR	-	-	-	-	-	-	-
ITG	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$\chi^2 = 114.766$, Df= 93, $\chi^2/df = 1.234$, P-value= 0.062, RMSEA= 0.025, SRMR= 0.020, CFI= 0.996, TLI= 0.995

ภาพประกอบที่ 2 ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข กรณีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ โดยผ่านปัจจัยด้านสมรรถนะบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการบูรณาการ ที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมสูงสุด แสดงว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬ จะต้องอาศัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งประกอบด้วย การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นใช้ปัญญา การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งผ่านปัจจัยด้านการบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วย การสร้างกระบวนการทำงาน มีกระบวนการแปลงยุทธศาสตร์ มีการสร้างระบบการบริหารจัดการ และการสร้างระบบติดตามและประเมินผล ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรคติดต่อทุกระดับให้มีส่วนร่วมตั้งแต่การตัดสินใจ

การลงมือปฏิบัติ การประเมินผลและการได้รับผลผลประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงปัจจัยด้านสมรรถนะบุคลากรซึ่งจะต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบและมีแบบแผนในการทำงานที่ชัดเจน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการบรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุล และธีระวัฒน์ จันทิก (2559)⁵ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง : เปลี่ยนความท้าทาย มุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กรอย่างยั่งยืนพบว่า องค์กรจะต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโดยสร้างบุคลากรและผู้บริหารในระดับต่างๆ ให้มีภาวะผู้นำที่เก่งและดีเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยมีคุณสมบัติคือเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีการบริหารจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมและเสริมสร้างพลังอำนาจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบึงกาฬให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป

- การป้องกันควบคุมโรคควรส่งเสริมให้ส่วนราชการ เอกชนมีการบูรณาการทรัพยากรร่วมกันโดยเน้นการมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

- การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักและความตื่นตัวในการควบคุม ป้องกัน และเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ตลอดจนการสร้างความรู้รอบรู้ทางด้านสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ตลอดจนการบูรณาการทำงาน ต้องคำนึงถึงทรัพยากรในการบริหารจัดการในหน่วยงานนั้นๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา; 2560.
2. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กรณีการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย. นนทบุรี: กรมควบคุมโรค; 2563.
3. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข. นนทบุรี: กองสาธารณสุขฉุกเฉิน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข; 2563.
4. Schumacher, R.E., and Lomax, R.G. *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates; 1996.
5. อรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุล และธีระวัฒน์ จันทิก. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง: เปลี่ยนความท้าทายมุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กรอย่างยั่งยืน. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร [อินเทอร์เน็ต]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2566]; 9(1), 845-860. เข้าถึงได้จาก : <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/57039/47393>